

RC-22142

B. Ed. Examination

April / May – 2010

**Development of Education
System in India : Paper - III**

(New Course)

Time : Hours]

[Total Marks :

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
B. Ed.

Name of the Subject :
Development of Edu. System in India : Paper - 3 (New)

Subject Code No. : 2 2 1 4 2 Section No. (1, 2,.....) : Nil

Seat No. :

Student's Signature

૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્ય અથવા શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : ૧૦

- (૧) મધ્યકની વ્યાખ્યા આપો.
- (૨) ભારતમાં સૌ પ્રથમ કઈ મુક્તવિશ્વવિદ્યાલય શરૂ થઈ હતી ?
- (૩) 'AIDS'નું પૂરુનામ જણાવો.
- (૪) સામપિયોડાની અધ્યક્ષતામાં કયા પંચની રચના કરવામાં આવી ?
- (૫) શિક્ષણની કોલેજોની માન્યતા આપવાનું કાર્ય કઈ સંસ્થા કરે છે ?
- (૬) મેગ્નાકાર્ટા તરીકે આઝાદી પછી કયું પંચ જાણીતું થયું ?
- (૭) મધ્યકાલીન યુગમાં કયા ધર્મનો પ્રભાવ હતો ?
- (૮) 'GCERT'નું પુરુનામ જણાવો.
- (૯) શિક્ષણ પ્રવેશ વેળા બૌદ્ધકાળમાં કઈ વિધિ કરવામાં આવતી હતી ?
- (૧૦) સ્થગિતતાનો આંક નક્કી કરવાનું સૂત્ર જણાવો.

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના 30થી 40 શબ્દોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે પાંચ) ૧૦

- (૧) બૌદ્ધયુગમાં શિક્ષણના મુખ્ય કેન્દ્રો ક્યાં ક્યાં હતાં ?
- (૨) યુનિવર્સિટી એજ્યુકેશન પંચ (1948-49)ની શિક્ષણ-પ્રશિક્ષણ અંગેની બે ભલામણો જણાવો.
- (૩) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પંચ (1964-66)ની શિક્ષણનાં માળખા અંગેની ભલામણો જણાવો.
- (૪) સતત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનનું સ્વરૂપ જણાવો.
- (૫) રાષ્ટ્રીય જ્ઞાનપંચનાં સંગઠનનું માળખું જણાવો.
- (૬) શિક્ષણમાં અપવ્યયનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- (૭) ક્રમાંક તફાવત પદ્ધતિથી સહસંબંધાંક શોધવાનું સૂત્ર જણાવો.

૨ નીચેના પ્રશ્નોના 125થી 150 શબ્દોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે પાંચ) ૨૦

- (૧) મધ્યકાલિન યુગના શિક્ષણના હેતુઓ સમજાવો.
- (૨) સ્વનિર્ભર સંસ્થાઓની મર્યાદાઓ જણાવો.
- (૩) અપવ્યયનું પ્રમાણ ઘટાડવા માટેનાં સૂચનો જણાવો.
- (૪) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમોનું મહત્ત્વ અને મર્યાદાઓ જણાવો.
- (૫) મુક્ત વિશ્વવિદ્યાલયની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેની મર્યાદાઓ જણાવો.
- (૬) 'AIDS' અંગેની જાગૃતિ માટે શાળાની ભૂમિકા જણાવો.
- (૭) નીચે આપેલા પ્રાપ્તાંકો પરથી બહુલક શોધો :
50, 40, 60, 80, 80, 30, 80.

૩ નીચેના પર 150થી 180 શબ્દોમાં ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૧૦

- (૧) શૈક્ષણિક આંકડાશાસ્ત્રનું મહત્ત્વ
- (૨) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ (1986)ના મુખ્ય લક્ષણો
- (૩) માધ્યમિક શિક્ષણ પંચની ભલામણોના ગુણ.

૪ નીચેના પ્રશ્નોના આશરે 250 શબ્દોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે) ૨૦

- (૧) અધ્યેતાકેન્દ્રી અભિગમ એટલે શું ? અધ્યેતા કેન્દ્રી અભિગમના હેતુઓ અને શિક્ષકની ભૂમિકા જણાવી, આ અભિગમની અસરો જણાવો.
- (૨) દૂરવર્તી શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (૩) સેવાકાલિન તાલીમ કાર્યક્રમોની સમસ્યાઓ જણાવી કાર્યક્રમને અસરકારક બનાવવાનાં સૂચનો જણાવો.

૫ નીચેના પ્રશ્નોનાં 350થી 450 શબ્દોમાં ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે) ૩૦

- (૧) વેદકાલીન અને બૌદ્ધકાલીન શિક્ષણનાં મુખ્ય ઉદ્દેશ્યો જણાવો. બૌદ્ધકાલીન શિક્ષણ કઈ બાબતોમાં વેદકાલીન શિક્ષણ સાથે સામ્યતા ધરાવે છે ?
- (૨) કોઠારી પંચે સૂચવેલી શિક્ષણ તરાહ જણાવી, તેનાં પ્રથમ દસવર્ષીય શિક્ષણનાં લક્ષણો અને મહત્ત્વની ચર્ચા કરો :
- (૩) નીચે આપેલા આવૃત્તિ વિસ્તરણ કોષ્ટક પરથી મધ્યક અને પ્રમાણવિચલન શોધો :

વર્ગ :	આવૃત્તિ :
45 – 49	1
50 – 54	2
55 – 59	2
60 – 64	10
65 – 69	15
70 – 74	27
75 – 79	37
80 – 84	30
85 – 89	34
90 – 94	18
95 – 99	13
100 – 104	10
105 – 109	4
110 – 114	2
115 – 119	1
	$N = 206$

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the instruction no. 1 of page no. 1.

- 1 (a) Write answer in **one** sentence or word of the following : **10**
- (i) Define mean.
 - (ii) Which was the first open university started in India?
 - (iii) State the full name in 'AIDS'.
 - (iv) Which commission is formed under the Chairmanship of Sam Pitroda?
 - (v) Which organization is giving the recognition of education colleges?
 - (vi) Which commission is famous as a 'Megnakarta' after independence?
 - (vii) Which was the religion dominating in middle age education?
 - (viii) State the full name of GCERT.
 - (ix) Which ceremony was conducted at the time of admission in Buddhist age education?
 - (x) State the formula to determine the stagnation index.
- (b) Answer the following questions in 30 to 40 words : **10**
(any **five**)
- (i) Which were the main centres of education in Buddhist age?

- (ii) State two recommendations for teacher training of University education commission (1948-49).
- (iii) State the recommendation for educational structure of National education commission (1964-66).
- (iv) State the nature of continuous comprehensive evaluation.
- (v) State the structure of National Knowledge commission organisation.
- (vi) Clarify the meaning of wastage in education.
- (vii) State the formula to find co-efficient of co-relation by rank difference method.

2 Write answer in 125 to 150 words (any **five**) **20**

- (i) Explain the objectives of education in middle age education.
- (ii) State the limitation of self-aided institution.
- (iii) State the suggestions to decrease the wastage.
- (iv) State the importance and limitations of teacher-training programme.
- (v) Clarify the concept of open university and also mention the limitation.
- (vi) State the role of school for awareness.
- (vii) Find mode from the following scores given
50, 40, 60, 80, 80, 30, 80

- 3** Write short notes of the following in 150 to 180 words :
(any **two**) **10**
- (i) Importance of educational statistics.
 - (ii) Main features of National Education Policy (1986)
 - (iii) Traits of recommendation of secondary education commission.
- 4** Answer the following questions in 250 words approximately : (any **two**) **20**
- (i) What is learner-centered approach? State the objectives and teacher role of learner-centred approach and also mention its effect.
 - (ii) Clarify the concept of distance education and also mention its importance.
 - (iii) State the problems of in-service training programme and also suggest to make the programme effective.
- 5** Answer the following questions in 350 to 450 words : **30**
(any **two**)
- (i) State the main aims of vedic and Buddhist age education and also mention the similarities of vedic and Buddhist age education.
 - (ii) State the education pattern of Kothari Commission and also discuss the importance of characteristics of first ten years education.
 - (iii) Find mean and standard deviation from the following frequency distribution table.

Class	Frequency
45 – 49	1
50 – 54	2
55 – 59	2
60 – 64	10
65 – 69	15
70 – 74	27
75 – 79	37
80 – 84	30
85 – 89	34
90 – 94	18
95 – 99	13
100 – 104	10
105 – 109	4
110 – 114	2
115 – 119	1
	$N = 206$